

Avvikande mening (62 §, Godkännande av de totala kostnaderna för Gesterby skolcentrum och förslag om tilläggsanslag, Kyrksläotts kommunfullmäktiges sammanträde 5.9.2022 kl. 18)

Motiveringar:

Befolkningsprognos (Källa: MDI, den uppdaterade befolkningsprognosen för Kyrkslätt, 2.9.2022)

Kyrksläotts befolkningsutveckling har avmattats avsevärt sedan början av 2000-talet. Åren 2000–2021 ökade Kyrksläotts befolkning med 10 739 invånare, medan ökningen på 2010-talet har varit 3491 personer. Nativiteten i Kyrkslätt har på 2010-talet minskat kraftigt i Kyrkslätt: åren 2005–2010 föddes i genomsnitt cirka 500 barn per år, medan bara lite under 300 barn föddes år 2019. Antalet barn födda i slutet av 2010-talet var till och med 30 procent lägre än i början av år 2010-talet. I Kyrkslätt har minskningen av nativiteten varit exceptionellt kraftig jämfört med resten av landet. På 2020-talet har nativiteten ökat, men den är fortfarande på avsevärt lägre nivå än på 2010-talet i genomsnitt.

Antalet 7–12-åringar minskar mycket kraftigt under 2020-talet till följd av att nativiteten minskat under 2010-talet. År 2028 kommer antalet 7–12-åringar att ha minskat med 700 personer, det vill säga med 20,7 procent till cirka 2600 personer. Detta utgör cirka tusen färre 7–12-åringar än år 2017. År 2030 ökar antalet barn i de lägre årskurserna, med antagandet att nativiteten hålls på samma nivå som åren 2017–2021. Åldersgruppen hålls ändå betydligt mindre än nu under hela 2030-talet, oavsett om nativiteten stiger på 2010-talets medelnivå.

Antalet 13–15-åringar i de högre årskurserna minskar avsevärt i Kyrkslätt på 2020-talet. Minskningen accelererar i slutet av 2020-talet, för nativiteten som minskat på 2010-talet börjar avspeglas negativt i utvecklingen av åldersgruppen. Under åren 2021–2034 minskar åldersgruppen med 520 personer, det vill säga med 28,5 procent. I slutet av 2030-talet börjar antalet 13–15-åringar återhämta sig till följd av den ökade nativiteten åren 2020–2021 och antagandena i prognosen. Konsekvensen är ändå måttlig, och år 2040 är åldersgruppen med elever i de högre årskurserna alltså betydligt mindre än nu.

Den finskspråkiga befolkningen ökar måttligt i Kyrkslätt under 2020-talet, men börjar minska på 2030-talet. Under hela perioden minskar den finskspråkiga befolkningen med några tiotal personer. Den svenskspråkiga befolkningen har minskat på 2010-talet med cirka sex procent och fortsätter minska på 2020- och 2030-talen. Under hela perioden minskar den svenskspråkiga befolkningen med 16 procent. Befolkningen med främmande modersmål ökar mycket kraftigt under hela prognosperioden. All ökning i Kyrkslätt baserar sig under prognosperioden på befolkningen med främmande modersmål som ökar med 6500 personer.

Kostnader och inverknings på skuldsättningen

Kostnadsberäkningen för projektet har ökat med drygt 16,5 miljoner euro från det ursprungliga 45,2 miljoner euro till 59 miljoner euro, det vill säga 38,9 %.

Om det genomförs med de andra planerade skolprojekten kommer Kyrkslätt att under de följande åren bli en av Finlands tio mest skuldsatta kommuner mätt med relativ skuldsättning. Kyrksläotts totala skuldbelopp, det vill säga beloppet av främmande kapital, förväntas öka från det nuvarande 200 miljoner euro till cirka 350 miljoner euro år 2027 och fortsätta på den nivån utan nya investeringsprojekt.

Kyrksläotts snabba skuldsättning förenad med den betydande minskningen av skatteinkomsterna på grund av välfärdsområdesreformen utsätter Kyrksläotts ekonomi för betydande risker under de närmaste åren. Den snabba förändringen av verksamhetsmiljön från den långvariga tiden

med nollränta till kraftigt accelererande inflation och räntehöjningar ökar ytterligare kostnadstrycket på Kyrksläotts hushållning. De bokföringsmässiga byggnadsavskrivningarna som redan nu sväller ut gör det svårt om inte omöjligt att balansera kommunekonomin utan betydande skatthöjningar. Omvandling av avskrivningar till leasingavgifter ökar bara kommunens kostnader, för i så fall måste också affärsvinstmarginalen för den som erbjuder leasingfinansieringen betalas. Den lättnad i kommunens ekonomi som förväntas av valet av finansieringsform blir även i bästa fall skenbar och kortvarig. Kommunens ekonomiska risk kan inte alls minskas med det. Ökningen av kommunens skuldbelopp och ränte- och finansieringskostnaderna i anslutning till skötseln av den försvårar situationen ytterligare. Varje ökning med en procentenhet i kommunens skuldbelopp på cirka 350 miljoner euro (3,5 miljoner euro per år) innebär ett nedskärningsbehov på cirka 5 % i bildningsväsendets verksamhetsutgifter (ca 70 miljoner euro per år), som blir på kommunens ansvar. Detta innebär uppsägningar av personal inom utbildningen och småbarnspedagogiken samt ökning av gruppstorlekarna, eftersom personalkostnaderna nästan i sin helhet utgör bildningsväsendets verksamhetskostnader.

Helhetsbedömning

I behovsutredningarna av skolprojekten har man inte på ett tillräckligt sätt beaktat att antalet skolelever i Kyrkslätt i fortsättningen är avsevärt mindre och att antalet svenskspråkiga invånare minskar. En betydande risk är att vi bygger nya skolor med dyra kostnader alltför snabbt i förhållande till den blygsamma förväntade utvecklingen av antalet skolelever i kommunen men jämfört med försvagningen av skatteinflödet som man redan med säkerhet vet om. Detta utsätter kommunens hushållning för risken att kommunens skatteöre, fastighetsskatter och avgifter måste höjas från sin nuvarande nivå under de närmaste åren. Denna utveckling för Kyrkslätt åt ett allt ofördelaktigare håll vad gäller den ekonomiska attraktiviteten både för de nuvarande invånarna och dem som övervägar att flytta till kommunen. Man håller på att först senare i höst ta i bruk en behovsutredning av skolprojekt så att Kyrkslätt granskas som helhet i förhållande till befolkningsprognosen (sektordirektören för samhällstekniska sektorn 2.9.2022). Hittills har beslut fattats en skola i taget. Detta tillvägagångssätt kan inte efter någon måttstock anses motiverat med tanke på helheten och allmänt taget skattebetalarna.

Inneluftsproblemen som observerats i skolorna har använts som den centrala motiveringen till brådskan att genomföra skolprojekten för Gesterby skolcentrum och Nissniku. Det finns obestridliga problem i dessa skolors strukturer, men på grund av de temporära arrangemangen finns det ingen akut nöd. Vid Kyrksläotts fullmäktiges seminarium 2.9.2022 finns det enligt sektordirektören för samhällstekniska nämnden för närvarande i Kyrkslätt inga elever och ingen personal i de lokaler som konstaterats ha inneluftsproblem. Enligt henne har uppföljningen av inneluften under de senaste åren förbättrats avsevärt i kommunen. Enligt henne finns det dessutom inga mögelskolor i kommunen och inneluftsproblemen är subjektiva. Dessutom påpekade hon att hälsomyndigheterna skulle ha stängt skollokaler om de hade konstaterats vara hälsovådliga. Således är det fortfarande inte bevisat att inneluftsargumentationen, som använts som det centrala motivet för påskyndandet av projekten, är ett hållbart argument för påskyndande av skolprojekten.

Med tanke på riskhanteringen av kommunens ekonomi skulle det vara klokare att åtminstone vänta att den planerade försäljningen av välfärdscentralen till investeraren kan genomföras innan det godkänns att något skolprojekt ska genomföras. Tyvärr ansåg kommunfullmäktige inte denna motivering tillräcklig, utan godkände de explosionsartat ökade kostnaderna för Gesterby skolprojekt med villkor som dessutom utsätter kommunen för en ny betydande extra ökning av kostnaderna utöver den redan godkända jättelika ökningen. Oundvikligen uppstår frågan: Skulle kommunfullmäktige ha godkänt *vilken kostnadsberäkning som helst*? Således kan man förvänta sig att kommunen måste säga upp personal inom bildningsväsendet, det vill säga lärare och

småbarnspedagoger, för att kompensera belastningen på kommunekonomin på grund av skolinvesteringsprogrammet som genomförs för snabbt. Detta är synd också ur barns och ungas synvinkel, eftersom undervisningens innehåll borde vara det primära i förhållande till skolbyggnadernas yttre strukturer.